

Over voorgangers en voorbijgangers

In de Abdijkerk hangt een bord met de namen van de predikanten die in de kerk het Woord hebben verkondigd. Binnenkort kan achter de naam van Michiel Aten (nummer 37) het jaartal 2022 worden geschreven. Enige tijd geleden heeft hij de gemeente medegedeeld per 1 mei 2022 vervroegd met emeritaat te gaan.

In de brief die hij schreef, staat de volgende passage:
 'Een voorganger is ook een voorbijganger. Mijn werk in Zuidwest is van tijdelijke aard. Na mij kan een andere predikant met andere talenten het werk voortzetten en de gemeente verder helpen naar de toekomst.'
 Hij noemt zichzelf voorganger en voorbijganger.

Aan de tafel met een kop koffie blikken wij terug op zijn activiteiten in de Abdijkerk. Michiel heeft een moeilijk besluit moeten nemen. De mededeling aan de gemeenteleden was duidelijk. Hij moest een keuze maken. Om gezondheidsredenen moet hij stoppen met werken. Het is niet anders. Van 2016 tot 2022 heeft hij hier met veel plezier gewerkt in de 'wijngaard des Heren'.

Inspiratie

Michiel heeft eerst gewerkt in het Leyenburgziekenhuis als radiotherapeutisch laborant. Dan komt er een moment, dat hij denkt: als ik wat anders met mijn leven wil, wat zou ik dan gaan doen? Het antwoord is verrassend: eigenlijk wil ik theologie studeren. De bakens worden verzet en Michiel gaat in deeltijd aan de Universiteit Utrecht studeren. Zo gaandeweg ervaart hij, dat deze keuze een juiste is. Het studeren gaat hem goed af en hij gaat het boeiend vinden. Over deze tijd zegt hij: 'een boeiende tijd waarin ik heel veel geleerd heb op allerlei gebieden: Bijbel, filosofie, psychologie enzovoort'.

Beroep

Na zijn kerkelijk examen gaat hij solliciteren en hoopt als predikant aan de slag te kunnen. Uiteindelijk is er een vacature in Schagen en hij wordt daar in 2012 beroepen. Hij woont op Texel en dus is het geen slechte keuze. In een gemeente met veel jonge gezinnen doet hij ervaring op en kan hij de theorie in praktijk brengen. Dan komt er in 2016 een beroep uit Den Haag. Hij kent de stad en Loosduinen trekt hem wel. In september 2016 is de intrededienst. Hij vindt een leuk huis in de buurt van de kerk.

Abdijkerk

In de Abdijkerk is hij welkom na het vertrek van Jacob Korf en hij stort zich op het gemeentewerk. Overal en nergens komt hij de gemeenteleden tegen (zelfs in de supermarkt) en als pastor is hij de herder van de kudde. Op Texel ziet hij de schapen en in Den Haag de mensen die in de Abdijkerk van alles en nog wat doen.

Michiel wil naast het pastorale werk ook de vorming en toerusting nieuwe impulsen geven en gaat met de gespreksgroepen aan de slag. Met enthousiaste gemeenteleden praat hij over het Oude en Nieuwe Testament.

Er zijn twee Bijbelse figuren, die hem boeien. Allereerst is de profeet Elia voor hem een bron van inspiratie. Elia treedt in zijn tijd onconventioneel op, is trouw aan zijn roeping en niet bang om mensen de waarheid te zeggen: je moet God en zijn geboden serieus nemen, ook al heb je onder de mensen aanzien. Zo'n Elia is misschien anno 2022 ook nodig om Gods Koninkrijk dichterbij te brengen.

Paulus vindt Michiel ook een intrigerend persoon. Mensen vinden de brieven van Paulus moeilijk, maar zo merkt Michiel op: 'Je moet Paulus leren lezen en zo leren kennen.' Paulus was in zijn tijd pastoraal en misschien toch niet zo streng.

Toekomst

Michiel neemt toch met enige weemoed afscheid van zijn kudde in Den Haag. Hij is een voorbijganger (geworden). Hij gaat met Hans op Texel wonen en ziet dan de hele dag de schapen. Vervelen zal hij zich echt niet. Hij wil ‘In de ban van de ring’ (Tolkien) lezen. Ook wil hij zich weer verdiepen in de ontstaansgeschiedenis van de Bijbel. Er is al een aantal boeken gekocht. Een van de vragen is: welke teksten uit de 1e (en 2e) eeuw gaan echt terug op uitspraken van Jezus?

Vragen

Michiel weet als geen ander, dat je in het leven soms keuzes moet maken en dat is echt moeilijk. Van het concert des levens krijg je geen programma. Toch ervaart hij, dat God met hem meetrekt. Het is jammer, dat anno 2022 het geloof niet meer zo boeiend lijkt voor mensen. Het kerkbezoek wordt minder en de vergrijzing rukt op. Toch is er onder de jongeren soms het besef dat er meer is tussen hemel en aarde, maar dit vertaalt zich niet in kerkbezoek. De Abdijkerk blijft een apart plekje houden in zijn hart. Wie wil niet in zo'n oude kerk nog de eredienst vieren? Die muren – zo zegt hij beeldend – hebben vele gebeden gehoord en het gebouw heeft veel doorstaan (de pest, de reformatie, oorlogen en nog veel meer). Het moet een gebouw blijven waar liederen worden gezongen en de Heer wordt aangeropen. Ook in coronatijd is dit belangrijk geweest en via de streaming kan men thuis meebidden en meevieren.

Opdracht

Michiel wil ons dan misschien wel deze boodschap meegeven: blijf in die kerk als christelijke gemeente bij elkaar komen. Natuurlijk wordt het anders, maar geef niet op. Kijk naar alle Bijbelse figuren, die ook in moeilijke tijden het verhaal doorvertelden.

In de Abdijkerk hangt het predikantenbord met de tekst: Hebreeën 13 vers 7: *Gedenkt uwer voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben.* Toch weer een tekst van Paulus (hoewel: sinds Luther vraagt men zich af wie de auteur is van deze brief...), maar zo verbazend is dit niet.

Achter Michiels naam kan nu het jaartal 2022 worden ingevuld. Hij sluit nu een hoofdstuk af. Maar het bord met de namen van predikanten is nog lang niet vol. Het is aan de gelovige gemeente in Loosduinen kerk te blijven in dat prachtige en historische gebouw.

Ik wens Michiel op Texel nog veel goede jaren en misschien komen wij hem nog eens tegen in Loosduinen.

Christiaan Scheen

Spirituele verbindingen binnen de zorg

Op een frisse decembermorgen stap ik over de drempel van het Wijndaelercentrum in Loosduinen. Het brengt me bij de receptie van een van de vele zorginstellingen die Zuidwest rijk is. Ik meld me voor de afspraak met collega Ria Pool-Meeuwse, humanistisch geestelijk verzorger van het centrum. Ons gespreksthema zal zijn: verdere plannenmakerij voor het organiseren van gezamenlijke bezinningsbijeenkomsten voor de bewoners. Dit plan is reeds op de rails gezet door Wietske en Ria en ik mag me het komende jaar, samen met Ria, inzetten om het project leven in te blazen. Tijdens onze eerste ontmoeting proberen we op het spoor te komen van kansen en grenzen van het geheel. Het centrum afficheert zich immers als 'een instelling op humanistische grondslag'. Dat betekent dat we rondom de tafel zitten als twee professionals met een verschillende levensbeschouwelijke achtergrond. Een spiritueel avontuur!

Verzuiling

Bij mijn voorbereidingen op ons gesprek bedacht ik mij hoezeer de tijden zijn veranderd. Zelf opgegroeid in tijden dat de diverse zuilen nog ongeschonden overeind stonden. Mijn lagere school met boven de voordeur het niet te missen opschrift 'School met den Bijbel'. Ik had er doordeweeks twee hervormde vriendjes die ik op zondag dus niet tegenkwam. Mijn gereformeerde vriendjes kwam ik daar nagenoeg elke zondag wel tegen. Ook in latere levensfasen bleek dat elders in het land 'de scheiding der geesten' nog redelijk intact bleek te zijn. Zo kwamen we er in onze eerste gemeente in Zeeland achter dat er in een naburig dorp nog een (exclusief) 'gereformeerde begraafplaats' bestond. Dat bezorgt mij nog altijd een glimlach rond de lippen... Het eigen dorp had naast de hervormde en gereformeerde kerk een grote rooms-katholieke parochie. In daaropvolgende gemeentes hebben we altijd een inspirerende samenwerking gehad met parochies. Maar concrete samenwerking met humanistische collega's waren mij tot de genoemde decemberochtend niet ten deel gevallen.

De belangrijkste drijfveren

In de bloeiende tijden van de verzuiling was het gebruikelijk dat iemand, als het even kon, koos voor een bejaardentehuis of zorginstelling van de eigen signatuur. Dat was mooi overzichtelijk en zal ervaren zijn als 'thuiskomen'. Die tijden behoren tot het verleden. In de huidige situatie van het Wijndaelercentrum heeft het merendeel van de bewoners een (min of meer) humanistische achtergrond. Maar er wonen ook mensen die zich niet verbonden voelen met welke levensbeschouwing dan ook en bewoners die bijvoorbeeld bij onze wijk-gemeente staan ingeschreven. Van eigen keuze is al vele jaren geen sprake meer. Je mag eerder blij zijn dat er 'ergens' plaats is.

Er bestaan inhoudelijke verschillen tussen de christelijke en humanistische levensbeschouwing.

Maar voor ons als geestelijk verzorgers stond van meet af aan centraal de vraag wat ons verbindt en hoe dat ten goede kan komen aan de bewoners. Drijfveer in ons beider werk is het zo goed mogelijk hulp bieden bij levensvragen. Bij ingrijpende gebeurtenissen in het leven denken we nogal eens 'Hoe moet ik nu verder?'. Maar ook als dingen je voor de wind gaan kun je je soms afvragen waar je nu echt door begeistert wordt. Of de vraag aan jezelf wie je eigenlijk bent of zou willen zijn. Het kunnen levensvragen zijn bij alle sleutelmomenten in ons bestaan. Maar hoe je daarmee omgaat is niet eenvoudig. In mijn eigen achtergrond ligt er ook de verbinding van levens- met geloofsvragen. Vanuit het christelijk geloof bezien: moeite

bijvoorbeeld die wij kunnen hebben met de Eeuwige of troost die we kunnen ervaren in ons geloof in moeilijke levensfasen. Ergens las ik deze formulering: *'Humanistisch geestelijk verzorgers zoeken de kracht in mensen zelf en staan voor medemenselijkheid en aandacht. Zij laten zich inspireren door humanistische waarden als eigenheid, autonomie, gelijkwaardigheid en een open waarneming.'* In deze opvatting hebben we elkaar prima kunnen vinden. Het gaat in de breedte gezien om zingevingsvragen die in ons dagelijks werk voortdurend aan de orde kunnen komen in ontmoetingen met mensen die aan onze specifieke zorg zijn toevertrouwd. En dat vanuit eigen inspiratiebronnen die de ruimte krijgen.

Volop genieten

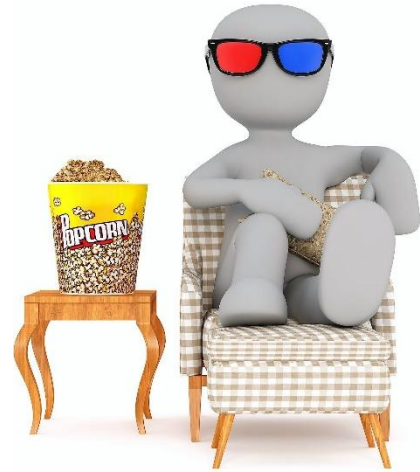
Inmiddels zijn de eerste bijeenkomsten achter de rug. Soms even wennen over en weer. Het aantal belangstellenden was boven verwachting hoog en de reacties zijn overwegend positief. In december stond in de bezinningsbijeenkomst de kerstgedachte centraal en werd toegespitst op 'Los durven laten...'. In februari was ons thema gekoppeld aan carnaval en was het dragende beeld 'Maskers op, maskers af...'. De sessie in maart komt nog en dan willen we aansluiten bij de vele gevoelens van onzekerheid rondom de oorlog tussen Oekraïne en Rusland en de verstrekkende gevolgen die dat wereldwijd zou kunnen gaan opleveren. Tijdens de bijeenkomsten maken we gebruik van toepasselijke religieuze en niet-religieuze teksten en boeiende eigentijdse liedteksten. Zo kan een Bijbelverhaal hand in hand gaan met verhalen van Toon Tellegen. Al met al een veelbelovend en leerzaam project. Op hoop van zegen verder!

ds. Meindert Burema

Filmkring Bosbeskapel

Op een zonnige vrijdagochtend ga ik in gesprek met Rieta Hartman en Jenneke Reitsma, twee leden van de vijfkoppige werkgroep die de filmkring in de Bosbeskapel verzorgt.

Over het ontstaan van de filmkring vertelt Jenneke: 'In 2014 is de filmkring begonnen. Het idee om met een aantal mensen samen film te kijken borrelde al bij een aantal mensen en werd mede gevoed doordat Jan Eikelboom in zijn preken over "Des hommes et des dieux" had gesproken. Uiteindelijk waren er vier initiatiefnemers die de kring gestart zijn. Omdat "Des hommes et des dieux" best een heftige film is, werd besloten om te starten met "As it is in heaven". De dames vervolgen: 'Inmiddels bestaat de kring dus acht jaar en we komen elke maand bij elkaar op maandagavond, zodat ook nog werkende mensen kunnen aansluiten. Er komen vaak zo'n twintig mensen en er zijn veel vaste bezoekers.' Rieta legt uit hoe de avond eruitziet: 'Rond half acht kan iedereen binnenkomen. Er staat dan koffie en thee klaar. Om acht uur wordt de film gestart en na de film kan met een drankje nagepraat worden.' Met name het napraten heeft meerwaarde, vinden zowel Jenneke als Rieta. 'Het is erg interessant om ieders mening over de film te horen, iedereen ziet toch weer andere dingen of wordt door andere thema's geraakt. Daarnaast is het ook echt een moment van ontmoeting, een van de redenen waar de kring voor gestart is.'

De organisatie

De films zijn zeer divers, maar hebben als overeenkomst dat er diepgang in zit. Het kunnen speelfilms zijn, maar er zijn ook regelmatig documentaires getoond. De naam *Films die je raken* vinden Rieta en Jenneke dan ook zeer passend. In het begin koos de werkgroep uit films die ze zelf gezien hadden; inmiddels worden ook via recensies keuzes gemaakt en komen er daarnaast suggesties van bezoekers. 'De meeste bezoekers komen uit de drie kerken: Bosbeskapel, Shalomkerk en Abdijkerk, en dit is ook eigenlijk de bedoeling. In het verleden heeft een aankondiging ook weleens in de Posthoorn gestaan, maar eigenlijk was dit ongewilde reclame', vertellen Rieta en Jenneke. 'Er wordt ook rekening gehouden met de bezoekers. Zo zullen er geen oorlogsfilms gedraaid worden, omdat dit bij sommige mensen zeer nare herinneringen op kan roepen.'

Vroeger was het nog weleens spannend of een film überhaupt gedraaid kon worden omdat de techniek nogal eens haperde. Bijvoorbeeld wanneer er gebruik werd gemaakt van dvd's van de bibliotheek. Met de apparatuur is het tegenwoordig erg goed geregeld: zo is er sinds een tijdje een mooi nieuw scherm. Wat ook erg helpt, is dat werkgroeplid Richard van der Kooij veel verstand heeft van ICT. Ook koster Daniël springt bij waar nodig. De werkgroep bestaat naast Rieta, Jenneke en Richard nog uit Peter Soerel (die de pr op zich neemt) en Hanneke Hiemstra. De middag voorafgaand aan een filmavond moet alles klaargezet worden. Het is heel wat werk, maar zowel de werkgroep als de bezoekers zijn enthousiast.

Favorieten

Wanneer ik vraag naar de lievelingsfilm van de afgelopen jaren komt zowel bij Rieta als bij Jenneke als eerste 'The two popes' naar boven, vanwege het goede acteerwerk. 'Maar ik heb ook zeer genoten van "Amour" en "I am Daniel Blake"', vertelt Rieta. Jenneke geeft aan: 'Ik heb erg genoten van "De man die Ove heet" en "De kinderen van juf Kiet" vond ik ook erg mooi. Daarnaast moet ik denken aan "Les choristes", met name vanwege het jongenskoor dat prachtig zingt.' De dames zijn blij dat de coronamaatregelen voorbij zijn waardoor het film kijken weer van start kan gaan!

Aline de Graaf-van Ommen